عکس ماهواره‌ای از تأسیسات فردو پس از تجاوز نظامی آمریکا/ نیویورک تایمز

حملات آمریکا به تأسیسات ایران چه تأثیر منفی بر پیمان منع اشاعه هسته ای دارند؟

«ان پی تی» در برزخ!

تحلیل

علیرضا حجتی
دبیر گروه بین الملل

نیروهـای نظامـی آمریـکا در تاریـخ ۲۱ ژوئـن بـه کمپیـن اسـرائیل علیـه ایـران پیوسـتند و بـا بمب‌هـای نفـوذ کننـده و موشـک‌های کـروز، سـایت‌های هسـته ای نطنـز، فـردو و اصفهـان را هدف قـرار دادند. اگر چـه در خود آمریـکا هم نسـبت بـه موفقیـت آمیـز بودن ایـن حملات تردیدهـای جدی وجـود دارد، اما عملیات «چکش نیمه‌شـب» در خـلأ رخ نداد. ایـن عملیـات احتمـالاً تأثیـر بازدارنـده‌ای بر تلاش‌هـای جهانی برای جلوگیری از گسـترش سـلاح‌های هسـته‌ای خواهـد داشـت، زیـرا کشـورها در تصمیم‌گیری برای شفافیت ممکن اسـت دچار تردیـد شـوند و آن را به‌عنوان یک ریسـک ببینند.

بـرای جلوگیری از ایـن پیام که کشـورهایی که بـه دنبـال تکنولوژی هسـته‌ای هسـتند باید از پیمـان عدم گسـترش سـلاح‌های هسـته‌ای (NPT) عقب‌نشـینی کنند و فعالیت‌های خود را پنهـان کنند، آمریکا باید نقش مهم سـازمان بین‌المللی نظارت بر انرژی هسـته‌ای سـازمان ملل متحد یعنی آژانـس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) را تقویـت کنـد. مجلس ایـران دو روز پس از حملات آمریکا، گام‌هـای اولیه‌ای را برای تعلیق همـکاری با آژانس برداشـت.

قدرت برای تحقق حق

در ۱۳ ژوئـن، اسـرائیل پـس از گـزارش آژانس بیـن المللـی انـرژی اتمـی مبنـی بر ایـن ادعا کـه ایـران حـدود ۴۰۰ کیلوگـرم اورانیـوم را تـا ۶۰ درصـد غنی‌سـازی کـرد حمله خـود را علیه برنامـه هسـته‌ای کشـورمان آغاز کـرد. آژانس بین‌المللـی انرژی اتمـی در روز قبل برای اولین بـار طی دو دهه ایـران را به‌طور رسـمی به بهانه «عـدم ارائه همـکاری لازم» طبق توافـق خود با آژانس، محکـوم کرد.

ایـن گـزارش بحـث برانگیـز سیاسـی و تحریک‌کننده حاصل کار بازرسـان بین المللی بـود کـه از طـرف آژانـس در ایـران فعالیـت می‌کردند. حالا هر کشـوری که در حال بررسـی پیشـرفت برنامه هسـته‌ای خـود، حتـی برای اهـداف غیرنظامی اسـت، ممکن اسـت درباره مسـیر دیپلماتیکی که ایران طی کـرد فکر کند، زیرا تـرس از حملـه نظامی وجـود دارد.

حـالا تجربه مـوردی ایران ایـن سـؤال را ایجاد کـرده کـه اگـر کشـوری کـه بـه دیپلماسـی و همکاری فرصت داده، تأسیسـات هسته ای‌اش بـر خـلاف قوانیـن بیـن المللـی مـورد حمله قـرار می گیـرد، اساسـاً پیمان عدم گسـترش سـلاح هسـته ای و عضویـت در آن و همـکاری با آژانـس می تواند بـرای دیگر کشـورها رغبت برانگیز باشـد؟

انگیزه‌های ناپایدار

پیمـان NPT و نظام‌هـای حفاظتی و بازرسـی وابسـته بـه آژانـس، هسـته اصلـی نظـام بین‌المللـی عدم گسـترش سـلاح هسـته‌ای را تشـکیل می‌دهند. پـس از آنکه کشـورها در سـال ۱۹۶۸ موافقـت کردند سـاختار دو طبقه کشـورهای دارای و فاقـد سـلاح هسـته‌ای را ایجاد کنند، ۱۸۶ کشـور بدون سـلاح هسته‌ای متعهد به اسـتفاده صلح‌آمیز از مـواد و فناوری هسـته‌ای شـدند. آنهـا پذیرفتند هـر فعالیت غنی‌سـازی اورانیـوم یـا بازفـرآوری پلوتونیوم را بـه آژانـس اعلام کننـد و توافق‌هـای حفاظتی جامـع امضـا کنند.

در دهـه ۱۹۹۰، کشـورها محدودیت‌هـای ایـن اعلامیه‌هـا را تشـخیص دادنـد و در سـال‌های بعد ۱۴۱ کشـور پروتکل الحاقـی را پذیرفتند. این اقدامات به بازرسـان بین‌المللـی اجازه می‌دهد تا تأییـد کنند میزان مـواد شـکافت‌پذیر داخل یک کشـور بـا اعلامیه‌هـای آن مطابقـت دارد. ایـن دو گام بـه رهبـران و شـهروندان جهـان اعتمـاد می‌دهـد که هر مـاده هسـته‌ای در یک کشـور غیرهسـته‌ای-مانند اورانیوم بـا غنای کم بـرای نیروگاه‌هـای هسـته‌ای یـا اورانیـوم برای مراقبت‌هـای بهداشـتی- بـه مـواد تسـلیحاتی تبدیـل نشـده اسـت. کشـورها خودشـان این محدودیت‌هـا را انتخـاب کرده‌انـد.

در ازای پایبنـدی بـه پیمـان عـدم گسـترش سلاح‌های هسـته‌ای (NPT)، کشـورها به جمع «ملت‌هـای عـادی» پیوسـتند، از برچسـب «کشـور یاغـی» دوری کردند و به عنـوان اعضای خوش‌سابقه سازمان ملل متحد شناخته شدند کـه می‌توانسـتند از مزایای فناوری هسـته‌ای در زمینه انرژی، پزشکی و تحقیقات بهره‌مند شوند. اگرچه همیشـه امـکان خیانت یـا تخطی وجود داشـته، اما تنها تعداد اندکی از کشورها به‌دنبال سـلاح هسـته‌ای رفتند و آنهایی که این مسیر را در پیـش گرفتند اغلب از پیمان خارج شـدند یا هرگزآن را امضا نکردند. کشـورهای غیرهسته‌ای که در حال حرکت آهسـته یا شـتاب‌زده به‌سوی بمب هستند - با اسـتفاده از چهارچوب مفهومی دانشـمند علوم سیاسـی، ویپین نارنگ - اکنون ممکن است انگیزه بیشـتری برای پنهان‌کاری در فعالیت‌های تسـلیحاتی داشـته باشند. کشوری کـه از توانایی فنی برای تسـلیح مواد هسـته‌ای برخوردار اسـت، ممکن اسـت اکنون معایبی را در پذیرش حضور بازرسـان بین‌المللی و بررسی موجودی‌هـا و فعالیت‌هایش ببیند.

برای دهه‌هـا، متحدان آمریـکا - از جمله آلمان، ژاپن و کره جنوبی - می‌توانستند سلاح هسته‌ای تولیـد کنند، اما سیاسـت‌های ایـالات متحده تا حدی این نیاز را از میان برداشـت. این کشـورها به ایـن اعتماد داشـتند که در بدترین سـناریو، آمریـکا بـا زرادخانه هسـته‌ای خـود از آنها دفاع خواهد کرد. اگـر متحدان آمریکا در آسـیا و اروپا به دنبال سـلاح هسته‌ای خودشان بروند، انگیزه چندانی بـرای باقـی مانـدن در چهارچوب‌های محدودکننـده NPT نخواهنـد داشـت. خروج کشـورهایی که پیش‌تر عضو خوش‌سـابقه NPT بوده‌اند، هنجـار جهانی علیه اشـاعه را تضعیف خواهد کرد و ممکن اسـت کشـورهای بیشتری از آن تبعیت کنند.

طبق مفاد NPT، داشـتن سـلاح هسـته‌ای تنها بـرای پنـج کشـوری مجـاز اسـت کـه در زمان تدویـن ایـن پیمـان دارای این سـلاح‌ها بودند: ایالات متحده، چین، فرانسـه، روسیه و بریتانیا. کشـورهایی که پـس از آن به سـلاح هسـته‌ای دسـت یافته‌اند - مانند هند، اسرائیل، پاکستان و کره شـمالی - یا هرگز به این پیمان نپیوسـتند یـا از آن خارج شـدند. امـروزه ۴۷ کشـور دارای مقادیر قابل توجهی از مواد هسـته‌ای هسـتند، اما خبرسـازترین آنها، معمولاً کشورهایی هستند کـه از چهارچوب‌هـای NPT تبعیـت نمی‌کنند.

مسیر شتاب‌گرفتن ایران

ایران یکی از همان کشـورهایی است که در صدر اخبـار قرار دارد. این کشـور ظرفیت غنی‌سـازی اورانیـوم خود را افزایش داد و مقادیر بیشـتری از مواد شـکافت‌پذیر نگه داشت.

پایبندی ایـران به تعهـدات NPT و همکاری‌اش با آژانـس بین‌المللـی انرژی اتمی در سـال‌های مختلف متغیر بوده است. از سـال ۲۰۱۶ تا ۲۰۱۹، طبـق مفـاد توافق هسـته‌ای که به طور رسـمی «برجـام» نامیـده می‌شـود، آژانس گـزارش داد که ایـران دسترسـی بازرسـان را فراهـم کرده و بـه تعهداتـش پایبند بـوده اسـت. امـا ایالات متحـده در سـال ۲۰۱۸ از برجـام خـارج شـد و ایران به تدریج دسترسـی آژانس به سـایت‌ها را محدود کرد، تجهیزات نظارتـی را خاموش کرد و راسـتی‌آزمایی دقیـق برنامه‌اش را دشـوار نمود. یـک هفتـه پیـش از آغاز حمـلات اسـرائیل در ۱۳ژوئـن، آژانس بـرآورد کـرد که ایـران بیش از ۴۰۰ کیلوگـرم اورانیـوم با غنـای ۶۰ درصد در اختیار دارد. این مقدار هنوز کمتر از آسـتانه ۹۰ درصدی مورد نیاز برای سـاخت سـلاح است، میـزان اورانیـوم غنی‌شـده ایـران در آن زمان افزایش چشـمگیری نسـبت بـه ماه‌های قبل نشـان می‌داد، در حالی که کشـور خود را برای دور جدیـدی از مذاکرات هسـته‌ای بـا آمریکا آماده می‌کـرد. (احتمالاً ایرانی‌ها می‌دانسـتند که بـه اهرم فشـار نیاز خواهند داشـت.)

> کشورهای فاقد سلاح هسته‌ای ممکن است به این نتیجه برسند که اگر شفافیت بین‌المللی درباره برنامه‌های هسته‌ای برای یک عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل (مانند آمریکا) بی‌اهمیت باشد، پایبندی به اصول اساسی رژیم بین‌المللی عدم اشاعه هسته‌ای، ریسک‌هایی به همراه دارد که تمایلی به پذیرش آنها ندارند

در مـاه مه، بازرسـان آژانـس هنوز بـه برخی از سـایت‌های هسـته‌ای ایـران، از جملـه تأسیسـات غنی‌سـازی، دسترسـی داشتند، امـا هفته‌ها بود که نتوانسـته بودند موجودی اورانیـوم را بررسـی کنند. در تاریـخ ۱۲ ژوئن، شـورای حکام آژانـس با تصویـب قطعنامه‌ای پیشـنهادی آمریـکا، اعلام کرد که ایـران برای اولیـن بـار در دو دهـه گذشـته بـه تعهدات NPT خـود عمـل نکـرده اسـت. در زمـان آغـاز بمبـاران اسـرائیل، بازرسـان هنـوز در ایـران حضـور داشـتند و اکنون نیز در کشـور هسـتند، در حالی که ایران دربـاره آینده خود در چهارچـوب NPT تصمیم‌گیـری می‌کنـد. در حالـی که هنـوز ارزیابـی خسـارت وارده به تأسیسـات هسـته‌ای ایران از حمـلات آمریکا در جریان اسـت، ایـن حملات ممکن اسـت به حضور بازرسـان بین‌المللی در ایـران پایان دهـد. مسـئولان ایـران اعتراضاتی نسـبت به رفتـار اخیـر آژانـس ابـراز کرده‌انـد و در حال بررسـی ادامـه مشـارکت در NPT هسـتند. پیشـینه چنین اقدامـی وجـود دارد. (با وجود ایـن تهدید، ایـران هنوز بـا آژانـس در ارتباط اسـت و به آن گزارش داده که حملات اسرائیل تاکنون منجر به نشـت تشعشـعات به بیرون از تأسیسـات نشـده، هرچند که آثار شـیمیایی و رادیولوژیکـی در داخـل سـایت نطنز گزارش شـده است.)

تأثیرات جهانی

دقیقـاً به‌دلیل پیامدهـای بالقـوه منطقه‌ای و جهانی اسـتفاده از سـلاح هسـته‌ای بـود که کشـورها پـس از بمباران‌هـای هیروشـیما و ناکازاکی توسـط آمریکا در سـال ۱۹۴۵ گرد هم آمدند تـا منابـع و تأسیسـات مورد اسـتفاده بـرای سـاخت ایـن سـلاح‌ها را تحـت کنترل قـرار دهند. هرگونه نشـت مـواد رادیولوژیکی در ایـران، پیامدهای جـدی برای مـردم ایران و کشـورهای همسـایه خواهـد داشـت. اروپا در فاجعـه چرنوبیـل در سـال ۱۹۸۶ آموخـت که حـوادث یا انفجارهای هسـته‌ای بـه مرزها پایبنـد نیسـتند. رافائـل گروسـی، مدیـرکل آژانـس بین‌المللـی انرژی اتمی، در سـخنرانی خود در نشسـت شورای امنیت سـازمان ملل در ۲۲ ژوئـن، از ایـران خواسـت اجـازه دهـد بازرسـان کـه او آنهـا را «نگهبانـان ان.پی.تی در ایـران نامیـد» کار خـود را انجـام دهند. در هرگونـه تـلاش دیپلماتیـک آینـده بـا ایران، ایـالات متحده بایـد اولویت را به بازرسـی‌های بین‌المللی و بی‌طرف بدهـد، تا هم صلح‌آمیز بـودن فعالیت‌هـای ایـران تأییـد شـود و هم اسـتاندارد جهانی شـفافیت در امور هسته‌ای حفظ شـود. دیپلماسـی باید مسـیر پیش رو باشـد، چـرا که کشـورهای سراسـر جهـان با دقـت در حال رصد آنچـه در ادامه رخ می‌دهد هسـتند. رهبـران کشـورهای فاقـد سـلاح هسـته‌ای ممکن اسـت به این نتیجه برسـند که اگر شـفافیت بین‌المللی درباره برنامه‌های هسـته‌ای برای یـک عضو دائم شـورای امنیت سـازمان ملل (مانند آمریکا) بی‌اهمیت باشد، پایبندی بـه اصول اساسـی رژیـم بین‌المللی عدم اشـاعه هسته‌ای، ریسـک‌هایی به همراه دارد کـه تمایلی بـه پذیرش آنهـا ندارند.

منبع: Council on Foreign Relations

نامه جمعی از کارشناسان کنترل تسلیحات و دیپلمات های آمریکایی به ترامپ

راهی جز دیپلماسی با ایران وجود ندارد

گروهـی از بانفوذترین کارشناسـان کنترل سـلاح و سیاسـتمداران و سیاسـت‌گذاران هسـته‌ای در نامه‌ای بـه رئیس جمهوری آمریـکا خواهان حل دیپلماتیک بحران هسـته‌ای ایران شـده‌اند. طی روزهای گذشـته در فضـای داخلی آمریکا، صداهـای بلندی در خصوص اجتنـاب آمریکا در اسـتفاده از زور علیه ایران بلند شـده اسـت. این صداها بویژه در فضای آکادمیک و تخصصی این کشـور بازتاب بیشـتری داشـته اسـت. از نگاه کارشناسـان روابط بین‌الملل و متخصصان کنترل تسـلیحات، حمله به تأسیسـات هسـته‌ای ایران به عنوان عضو متعهد به پیمان منع گسترش سـلاح‌های هسـته‌ای (NPT) بـرای اولین بار در تاریخ، خطر از هم گسسـتن منع اشـاعه در جهان را بـه دنبال خواهد داشـت. همچنین تبعات درگیـری با ایـران، به خاورمیانه و کل جهـان تعمیم پیدا خواهد کرد. هفته گذشـته بیش از ۷۰۰ نفر از اسـاتید و کارشناسـان روابط بین‌الملل، به دولت ترامپ نسـبت به اتخاذ سیاسـت‌های تهاجمی و کارزار نظامی هشـدار دادند. حالا در جدیدترین اتفاق، جمعی از کارشناسـان امنیت ملی، سیاسـت خارجی و کنترل تسـلیحات هم هشـدار مشـابهی خطاب به دولت آمریکا داده و از ترامپ خواستند به دیپلماسـی بازگردد. در این نامه اسـامی اشـخاصی چون رابرت آینهورن، دسـتیار سـابق وزیر امور خارجه در امور عدم اشـاعه و مشـاور ویژه وزیر امور خارجه در امور عدم اشـاعه و کنتـرل تسـلیحات، بانی جنکینز، معاون سـابق وزیر امور خارجـه آمریکا در امور کنترل تسـلیحات و امنیت بین‌الملل، کلسـی داونپورت، مدیر سیاسـت عدم اشـاعه انجمن کنترل تسـلیحات، پل پیلار، افسـر سـابق اطلاعات ملی برای خاور نزدیک و آسـیای جنوبی، تام پیکرینگ، معاون سـابق وزیر امور خارجه در امور سیاسـی و سـفیر سابق آمریکا در سـازمان ملل متحد، اسرائیل و روسـیه، لورا کندی، سفیر سـابق ایالات متحده در کنفرانس خلع سـلاح و گری سـیک نظامی سـابق آمریکا و اسـتاد دانشـگاه کلمبیا به چشـم می‌خورد. متن این نامه در ادامه آمده اسـت.

حمله ایـالات متحده به سـه تأسیسـات هسـته‌ای ایـران در آخر هفته گذشـته اقـدام نظامـی خطرناکی بـود که مذاکـرات در حـال جریان با ایران را از مسـیر خود خارج کـرد و ایالات متحده و ایران را تا آسـتانه یک جنـگ تمام‌عیار پیـش برد.

تنهـا چند روز پیش از این حمله، رئیس جمهـوری ترامپ اعلام کرده بود که رسـیدن به یک توافق سیاسـی با ایران در اولویت قـرار دارد و یک بازه زمانـی دو هفته‌ای برای ادامه گفت‌وگوهـای دیپلماتیک تعیین کرده بود. ما، به‌عنوان متخصصان امنیت ملی و سیاسـت خارجی، از دولت ترامپ می‌خواهیم کـه تلاش‌های خود را بـرای تثبیت توافـق آتش‌بس نوپدید میان اسـرائیل و ایران دوچنـدان کرده و متعهد به یـک روند دیپلماتیک جدی شـود تـا اطمینان حاصـل گردد کـه ایران به سـمت نقطـه گریز هسـته‌ای نخواهد رفت. دیپلماسی، مؤثرترین مسیر در بلندمدت است.

پیش از حملات روز شـنبه، جامعه اطلاعاتی ایـالات متحده ارزیابی کرده بود که ایـران هنوز تصمیم به سـاخت بمب هسـته‌ای نگرفته و چندین ماه (و شـاید بیشـتر) تا توانایی مونتاژ یک دسـتگاه ابتدایی فاصله دارد. با وجـود این ارزیابـی، رئیس جمهـوری ترامـپ عملیاتـی نظامی علیه سـه سـایت کلیدی هسـته‌ای در ایران انجام داد که تحت نظارت آژانس بین‌المللی انـرژی اتمی (IAEA) بودند. این حملات به‌طور چشـمگیری تـوان نظارتـی آژانس بر فعالیت‌های هسـته‌ای ایـران را کاهـش داد و در حالی انجام شـد که مذاکـرات میان دیپلمات‌هـای اروپایـی و ایرانی در جریـان بـود؛ اقدامی که خطر خـروج تهـران از معاهده منع گسـترش سـلاح‌های هسـته‌ای (NPT) را به‌همراه دارد.

حمـلات تلافی‌جویانـه ایران به پایـگاه هوایـی العدید متعلـق به ارتش ایـالات متحـده در قطـر در روز دوشـنبه، به‌نظر می‌رسـد حساب‌شـده بودند، امری که نشـان‌دهنده تمایل ایران برای مهار تنش‌ها و جلوگیری از گسـترش درگیـری اسـت. اکنون زمـان آن اسـت که ایـالات متحده بـا انتظاراتـی واقع‌گرایانه برای دسـتیابی بـه یک توافق هسـته‌ای قوی، بازگشـت به میـز مذاکره با ایـران را در پیـش گیرد. یکـی از اولویت‌های اصلی باید بازگشـت سـریع بازرسـان آژانس بین‌المللی انـرژی اتمی به تأسیسـات کلیدی در ایران باشـد.

نظرسـنجی‌های اخیر نشـان می‌دهد که مردم آمریکا به‌طور گسـترده‌ای از رهبـری ایـالات متحـده در دسـتیابی بـه راه‌حلـی دیپلماتیـک برای رسـیدگی بـه فعالیت‌های هسـته‌ای ایـران حمایـت می‌کننـد. نباید از نیروهـای نظامی آمریکا خواسـته شـود که درگیر یک جنـگ غیرضروری دیگـر در خاورمیانه شـوند و مردم آمریـکا نیز نباید هزینـه چنین جنگی را پرداخـت کنند.

رئیـس جمهـوری ترامپ از ضـرورت مهار تهدید سـلاح‌های هسـته‌ای سـخن گفته اسـت. ما، امضاکنندگان ایـن بیانیه، رئیس جمهـوری را با پشـتیبانی کامل کنگـره ایالات متحده فـرا می‌خوانیم تا رهبـری تاریخی از خود نشـان دهـد و توافقی مؤثر، قابل راسـتی‌آزمایی و مذاکره‌شـده را تضمین کند.

بدون روتوش

محمدمحسن فایضی
کارشناس مسائل فلسطین

شهید فلسطین الکبیر... الحاج رمضان!

تیتر این مطلب، عنوانی اسـت کـه حماس برای پوسـتر بیانیـه اعلام تسـلیت شـهادت سـردار ایزدی، مسـئول شـاخه فلسـطین نیروی قدس انتخـاب کرد. انتخاب «شـهید فلسـطین» برای سـردار ایزدی مشـهور به حـاج رمضان، نشـان از ارزش و جایـگاه ایـن فرمانـده بـزرگ محـور مقاومت دارد.

شـاید بتـوان گفـت حتی اکثـر علاقه‌منـدان و پیگیران مسأله فلسـطین و محور مقاومت هم تا ۳۱ خـرداد که کاتز وزیر جنگ رژیم صهیونیسـتی در خبـری از تـرور موفـق او در شـهر قـم خبـر داد، از وجـود چنین شـخصیتی بی‌خبـر بودند؛ شـخصیتی که به‌رغـم گمنام بودنش به واسـطه رعایـت فوق‌العاده مسـائل امنیتـی و حفاظتی، اما نزدیک بـه دو دهه تصمیم‌گیـر و راهبر اصلی مسأله فلسـطین و مقاومت در ساختار جمهوری اسـلامی ایران بود.

حـاج رمضـان که بیش از سـه دهـه در لبنان به مجاهـدت پرداختـه و در ماه‌های اخیـر به ایران برگشـته بود، مصداق تام و کاملـی از مجاهدین گمنام و بزرگی اسـت که تاریخ را ورق زده‌اند ولی تا شهادت‌شـان کمتر کسـی از آنها خبر داشت. ارتش رژیم صهیونیسـتی در بیانیـه‌اش در اعلام رسـمی ترور سـردار ایزدی به‌خوبـی این مجاهد راه قـدس را معرفی می‌کند: «او پس از یک تلاش اطلاعاتـی طولانی‌مـدت، ترور شـد. او مسـئول هماهنگی نظامی میان فرماندهان ارشـد سـپاه پاسـداران و ایران بـا عناصر کلیـدی در حماس بـود. ایزدی مسـئول افزایش بودجـه مالی ایران بـرای حماس بـود و با سـازمان‌های فلسـطینی در کرانه باختری و غزه ارتباط مسـتقیم داشـت. او همچنیـن یکـی از معمـاران حملـه ۷ اکتبر و از معـدود کسـانی بود کـه از این حملـه پیش از اجرای آن اطلاع داشـتند! ایزدی از بنیان‌گذاران و چهره‌هـای محـوری در پیشـبرد برنامـه عملی ایران برای نابودی اسـرائیل به شـمار می‌رفت.»

یکـی از مهم‌تریـن ویژگی‌هـای حـاج رمضـان، بـاور او بـه مقاومـت فلسـطین، جریان‌هـای فلسطینی و امت فلسـطین بود. ارتباط صادقانه و مسـتمر او با جریان‌های فلسـطینی را می‌توان در بیانیه‌هـای جنبش‌ها و گروه‌های فلسـطینی دید.

در بیانیه جهاد اسلامی آمده است: «شهید ایزدی عمر پربرکت خـود را در راه حمایت همه‌جانبه از ملت فلسطین و جنبش‌های مقاومت در سراسر منطقـه صرف کرد؛ او با ذهنی راهبـردی، اراده‌ای اسـتوار و روحیـه‌ای جهـادی، نقـش مهمی در تجهیز و پشـتیبانی مقاومت ایفا کرد.»

همچنین جنبـش حمـاس در بیانیـه‌ای علاوه بـر تأکیـد بـر فقدان مهـم حـاج رمضـان آورده اسـت: «این رهبر شـهید، سـتون حمایتی برای جنبش‌های مقاومـت فلسـطین در عرصه‌های مختلـف بـود.» تعابیـر جنبش‌های فلسـطینی بـرای حـاج رمضـان نشـان می‌دهـد کـه او بر توانمندسازی، همراهی و حمایت از جنبش‌های مقاومت تأکید بسـیار داشـته اسـت.

در بیانیـه قسـام شـاخه نظامـی حمـاس آمده اسـت: «رمضـان مسـتقیماً مسـئول ارتبـاط با رهبری مقاومت فلسطین، در هسته آن، حماس و گردان‌هـای قسـام بـود. او در رویارویـی بـا صهیونیسـم جنایتکار به صفوف شـهدای صالح ملت پیوسـت. او واقعاً رهبری بی‌نظیـر، با تأثیر فـراوان و مسـئولیتی مقدس بـود. او بـه ندای خداونـد بـرای حمایـت از مقاومت پاسـخ داد، مسـتقیماً بـا رهبـری آن تعامـل داشـت و تمام امکانـات کمـک را در طـول سـال‌های متمادی در اختیـار آن قـرار داد. او نگرانی‌هـا و امیدهای مقاومـت و مجاهدین را به برادرانش در سراسـر جمهوری اسـلامی منتقـل کرد.»

شـاید بهتریـن تعبیر برای حـاج رمضـان را کاتز وزیرجنـگ جنایتکار تل‌آویو به کار برده اسـت که گفته بود «ترور سـعید ایـزدی از نقطه‌عطف‌های ایـن جنگ (پس از ۷ اکتبر) اسـت.» آنهـا بهتر از همـه دوسـتدارانش می‌داننـد که چـه چهره و مهره مهمـی را از محـور مقاومـت گرفته‌اند، اما نمی‌دانند که الگو، منـش و ایده او برای مقاومت همیشـه برقـرار و راه او چراغ مسـیر ادامه مبارزه خواهد بود.

یکـی از ویژگی‌هـای بسـیار مهم حـاج رمضان، تأکیـد و ایمـان قلبـی او بـه مسـأله وحدت و حمایـت از جریان‌های اسـلامگرای فلسـطین بالاخـص حماس بود. مشـهور اسـت که گفته می‌شـد حماس در ایران نیاز بـه نماینده ندارد، چـون رمضـان را دارد. به‌رغـم برخـی تنش‌ها و اختلافـات میان حمـاس و تهـران بالاخص در بحران سـوریه، اما سـردار ایزدی با حمایت حاج قاسـم این تنـش را راهبری کردند و نگذاشـتند این اختلاف منجر به حاشـیه قـرار گرفتن اصل روابط ما با حماس علیه صهیونیسـت‌ها شـود. حساسـیت او در روابـط با حمـاس، موضوعات اختلافی شـیعه و سـنی و... از دیگر ویژگی‌های او در کنـار نگاه‌هـای راهبـردی و تـوان میدانی اوست.

دورن کادوش، خبرنـگار رادیـو ارتـش رژیـم صهیونیسـتی در خصـوص او می‌گویـد: «ژنرال ارشـد ایرانـی سـعید ایـزدی نقـش برجسـته و تأثیرگـذاری در تلاش‌های حماس بـرای بازیابی در طول جنگ با اسـرائیل ایفا کـرد. حتی پس از تـرور یحیی سـنوار، ایزدی همچنان بـا برادرش، محمـد سـنوار، در رابطـه بـا موضـوع بازیابی و مسـلح شـدن حماس در ارتباط و مکاتبه بود.»

روحش شـاد، یـادش گرامـی و راهـش پررهرو.